

European Digital Media Observatory

Η ΚΑΚΟΒΟΥΛΗ ΠΑΡΑΠΛΗΡΟΦΟΡΗΣΗ ΓΙΑ ΤΗΝ ΜΕΤΑΝΑΣΤΕΥΣΗ ΟΔΗΓΕΙ ΣΕ ΠΟΡΕΙΕΣ

Μηνιαία αναφορά #39 - δίκτυο ελέγχου γεγονότων του EDMO

Δημοσιεύτηκε στις 17 Σεπτεμβρίου 2024

Η ΚΑΚΟΒΟΥΛΗ ΠΑΡΑΠΛΗΡΟΦΟΡΗΣΗ ΓΙΑ ΤΗΝ ΜΕΤΑΝΑΣΤΕΥΣΗ ΑΥΞΑΝΕΤΑΙ ΚΑΙ ΓΙΝΕΤΑΙ ΤΟ ΘΕΜΑ ΜΕ ΤΗΝ ΜΕΓΑΛΥΤΕΡΗ ΣΤΟΧΕΥΣΗ ΑΠΟ ΑΦΗΓΗΜΑΤΑ ΠΑΡΑΠΛΗΡΟΦΟΡΗΣΗΣ

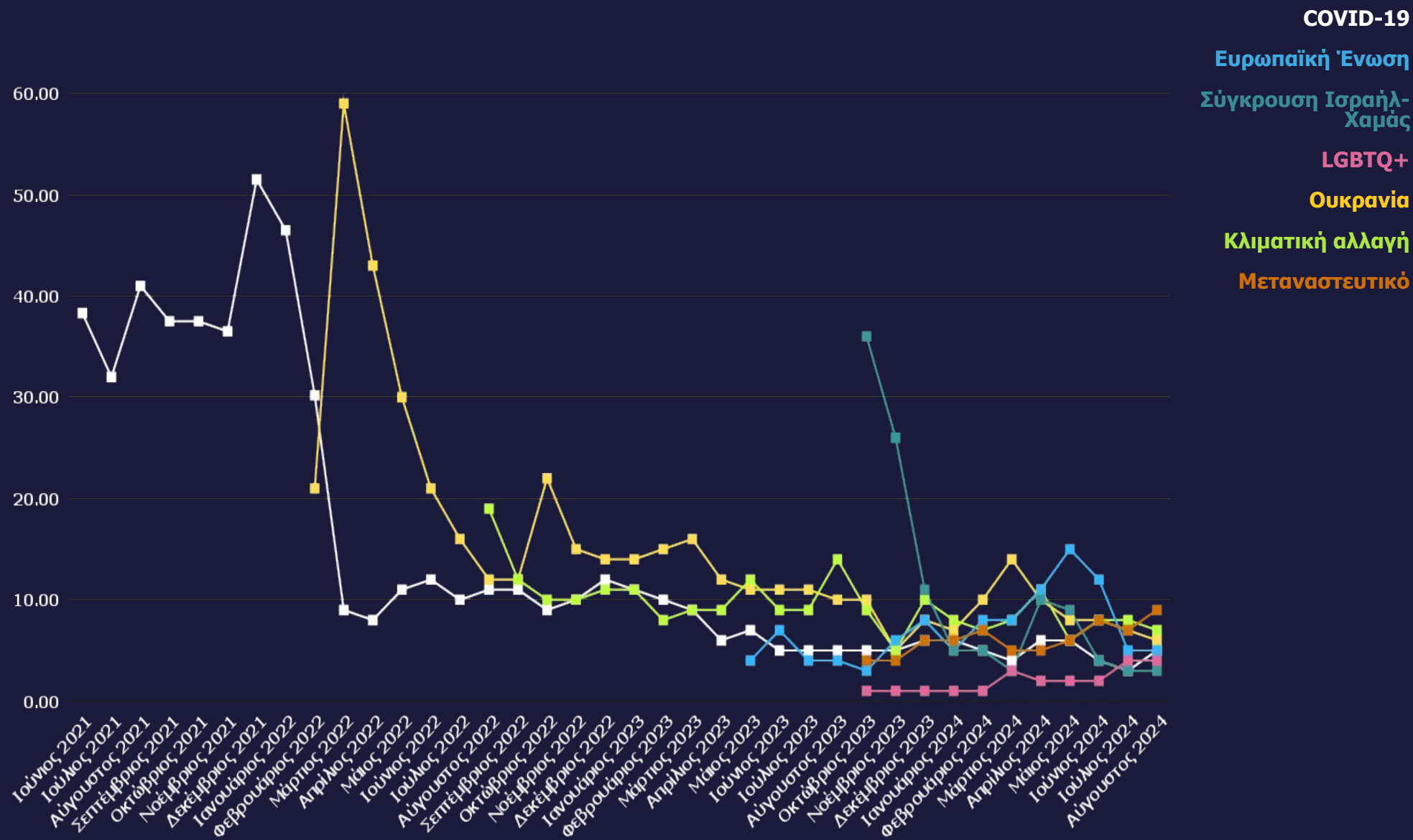
Οι 36 οργανισμοί-μέλη* του δικτύου ελέγχου γεγονότων του EDMO, οι οποίοι συνεισέφεραν στοιχεία για την εν λόγω αναφορά, δημοσίευσαν συνολικά 1,675 άρθρα fact-checking μέσα στον Αύγουστο του 2024. Από αυτά τα άρθρα, 146 (9%) παραπληροφόρηση σχετικά με θέματα μετανάστευσης, 119 (7%) αφορούσαν παραπληροφόρηση σχετικά με την κλιματική αλλαγή, 99 (6%) παραπληροφόρηση σχετικά με τον πόλεμο στην Ουκρανία, 91 (5%) παραπληροφόρηση που αφορούσε την COVID-19, 79 (5%) παραπληροφόρηση που σχετίζεται με την ΕΕ, 73 (4%) παραπληροφόρηση κατά της ΛΟΑΤΚΙ+ κοινότητας και θεμάτων που αφορούσαν έμφυλα ζητήματα, 55 (3%) παραπληροφόρηση σχετικά με τον πόλεμο μεταξύ Ισραήλ και Χαμάς.

Η κακόβουλη παραπληροφόρηση σχετικά με θέματα μετανάστευσης αυξήθηκε τον Αύγουστο στο 9% από το 7% που βρίσκονταν τον Ιούλιο. Αυτό είναι το μεγαλύτερο ποσοστό που έχει σημειωθεί σε αυτή την θεματολογία από την αρχή καταγραφής μέσω των αναφορών του EDMO και το μεγαλύτερο ποσοστό συγκριτικά με τα υπόλοιπα θέματα κακόβουλης παραπληροφόρησης που σημειώθηκαν αυτό τον μήνα. Η παραπληροφόρηση για θέματα που αφορούσαν την COVID-19 αυξήθηκε επίσης κατά 2 ποσοστιαίες μονάδες συγκριτικά με το χαμηλότερο καταγεγραμμένο επίπεδο που σημειώθηκε τον Ιούλιο.

Η παραπληροφόρηση στα υπόλοιπα θέματα που παρακολουθούνται παρέμεινε σχεδόν σταθερή ή, σε κάποια θέματα, σημείωσε μικρή μείωση.

*Οργανισμοί ελέγχου γεγονότων που συνεισέφεραν σε αυτή την αναφορά: 15min, AFP, APA, Correctiv, Delfi, Demagog.cz, Demagog.pl, Demagog.sk, DPA, DW, Eesti Päevaleht, EFE Verifica, Ellinika Hoaxes, Fact Check Cyprus, FactReview, Faktabaari, Faktisk, FranceTV, Funky, Greece Fact Check, InfoVeritas, Lakmusz, Logically Facts, Maldita, Medizin transparent, Newtral, Oštro, PagellaPolitica/Facta, Polígrafo, Pravda, Re:Baltica, The Journal Fact-Check, Times of Malta, TjekDet, VerificaRTVE, Verificat

% ποσοστό παραπληροφόρησης από το σύνολο που σχετίζεται με τα εξής θέματα

Η ΚΑΚΟΒΟΥΛΗ ΠΑΡΑΠΛΗΡΟΦΟΡΗΣΗ ΓΙΑ ΤΗΝ ΜΕΤΑΝΑΣΤΕΥΣΗ ΕΚΜΕΤΑΛΛΕΥΕΤΑΙ ΓΕΓΟΝΟΤΑ ΤΗΣ ΕΠΙΚΑΙΡΟΤΗΤΑ ΓΙΑ ΝΑ ΕΝΙΣΧΥΣΕΙ ΤΗΝ ΞΕΝΟΦΟΒΙΑ ΟΔΗΓΩΝΤΑΣ ΣΕ ΠΕΡΙΣΤΑΤΙΚΑ ΒΙΑΣ

Οι τυπικοί ισχυρισμοί που στοχοποιούν μετανάστες, τους παρουσιάζουν, συνολικά, ως εγκληματίες, ως ενάντιους των Δυτικών αξιών ή ευνοούμενους τοπικών κυβερνήσεων και της ΕΕ συγκριτικά με τους πολίτες των εκάστοτε κρατών. Πέρα από αυτούς τους ισχυρισμούς, ένα νέο κύμα ψευδών ισχυρισμών εκμεταλλεύεται δραματικά γεγονότα σε διάφορες χώρες κατηγορώντας μετανάστες για τους θανάτους που προκλήθηκαν.

Στα τέλη Ιουλίου έλαβε χώρα επίθεση με μαχαίρι στο Σάουθπορτ του Ηνωμένου Βασιλείου στην οποία δολοφονήθηκαν 3 παιδιά τα οποία βρισκόνταν σε μάθημα χορού. Ψευδείς ισχυρισμοί που κυκλοφόρησαν λίγες ώρες μετά το περιστατικό, ανέφεραν ότι ο δράστης ήταν μετανάστης που είχε αιτηθεί άσυλο στην χώρα. Οι εν λόγω ισχυρισμοί οδήγησαν σε πορείες ακροδεξιών ομάδων στις οποίες σημειώθηκαν βίαια επεισόδια με αποτέλεσμα τον τραυματισμό τουλάχιστον 50 αστυνομικών. Αντίστοιχο περιστατικό σημειώθηκε πέρυσι στο Δουβλίνο, με ακροδεξιούς ακτιβιστές να επιστρατεύουν ψευδείς ισχυρισμούς για να προκαλέσουν βίαιες αντιδράσεις. Αυτοί οι ισχυρισμοί μάλιστα διαμοιράστηκαν και από γνωστά δημόσια πρόσωπα όπως ο Elon Musk, ο ιδιοκτήτης του X, ο οποίος έκανε λόγο για “αναπόφευκτο εμφύλιο πόλεμο” στο Ηνωμένο Βασίλειο. Πολυάριθμοι ψευδείς ισχυρισμοί που σχετίζονταν με τις πορείες στην Αγγλία - συμπεριλαμβανομένων κατηγοριών εναντίον μεταναστών, στοχοποίηση αστυνομικών και θυματοποίηση ακροδεξιών που συμμετείχαν στις πορείες - κυκλοφόρησε σε πολλές χώρες της ΕΕ.

Επιπρόσθετα, αφηγήματα κακόβουλης παραπληροφόρησης εκμεταλλεύτηκαν την επίθεση με μαχαίρι σε 11χρονο αγόρι σε χωριό της Ισπανίας, παρουσιάζοντας το περιστατικό ως επίθεση μετανάστη χωρίς κανένα στοιχείο. Με βάση αυτούς τους ισχυρισμούς έγιναν καλέσματα για πορείες και τα εν λόγω αφηγήματα οδήγησαν σε έξαρση ρατσιστικών επιθέσεων και ρητορικής μίσους στα μέσα κοινωνικής δικτύωσης. Αντίστοιχα, κυκλοφόρησε σε πολλές χώρες της ΕΕ ο ισχυρισμός ότι 4 παιδιά δολοφονήθηκαν μέσα σε λίγες ώρες στην Ισπανία. Αυτά τα περιστατικά - όπως επίσης και η τρομοκρατική επίθεση στο Ζόλινγκεν της Γερμανίας - χρησιμοποιήθηκαν από ακροδεξιές ομάδες για ενίσχυση ξενοφοβικών τάσεων και διασπορά θεωριών συνωμοσίας, όπως η θεωρία της “Μεγάλης Αντικατάστασης”, και πιο γενικά την ενίσχυση της άποψης ότι μετανάστες προσπαθούν να αποικίσουν την Ευρώπη.

ΟΛΥΜΠΙΑΚΟΙ ΑΓΩΝΕΣ, ΑΜΕΡΙΚΑΝΙΚΗ ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΚΑΙ ΕΜΒΟΛΙΑ

Τα αφηγήματα κακόβουλης παραπληροφόρησης που εντοπίστηκαν τον Ιούλιο σχετικά με τις προεδρικές εκλογές στις ΗΠΑ και τους Ολυμπιακούς Αγώνες σημείωσαν αύξηση.

Η τελετή έναρξης των Ολυμπιακών Αγώνων συνεχίζει να αποτελεί στόχο παραπληροφόρησης. Συγκεκριμένα στοχοποιήθηκε το δρώμενο που είχε ως στόχο να απεικονίσει δείπνο παγανιστικών θεών και το οποίο παρουσιάστηκε ψευδώς ως σχετικό με σατανισμό. Επίσης, το ίδιο σκηνικό στοχοποιήθηκε από ισχυρισμούς ομοφοβικής και τρανσφοβικής φύσης.

Η κακόβουλη παραπληροφόρηση για διεμφυλικές αθλήτριες οι οποίες συμμετέχουν σε αγωνίσματα γυναικών έφτασε την μέγιστη διάδοση μετά από αγώνα μποξ στον οποίο Ιταλίδα πυγμάχος αποσύρθηκε από τον αγώνα εντός του πρώτου λεπτού. Ο σχετικός ισχυρισμός που κυκλοφόρησε ανέφερε ότι η πυγμάχος δέχτηκε υπερβολικά ισχυρό χτύπημα από την αντίπαλο της. Αυτό το περιστατικό ακολούθησαν ισχυρισμοί ότι η Αλγερινή πυγμάχος, Imane Khalif, είναι άντρας ή διεμφυλική γυναίκα και ο εν λόγω ψευδής ισχυρισμός ήταν ένας από τους πιο διαδεδομένους στην ΕΕ τον Αύγουστο. Οι ψευδείς ισχυρισμοί για το φύλο της αθλήτριας κυκλοφόρησαν επίσης από γνωστές προσωπικότητες όπως η συγγραφέας J.K. Rowling και ο Elon Musk, οι οποίοι μάλιστα συμπεριλήφθηκαν σε μήνυση που κατέθεσε η Khelif εναντίον της πλατφόρμας X μετά την λήψη του χρυσού μεταλλίου στους Ολυμπιακούς Αγώνες.

Οι ψευδείς ισχυρισμοί στο πλαίσιο των προεκλογικών εκστρατειών στις ΗΠΑ στοχοποίησαν κατά βάση την υποψήφια του Δημοκρατικού κόμματος με μισογυνιστική ρητορική. Ψευδείς ισχυρισμοί προσπάθησαν να παρουσιάσουν την Καμάλα Χάρις ως σεξεργάτρια (με χρήση υλικού AI), την κατηγορήσαν ότι παραποιεί τις φωτογραφίες από τις δημόσιες εμφανίσεις της για να φαίνεται μεγαλύτερος αριθμός παρευρισκομένων και ότι παραδέχτηκε πως οι κλιματικές πολιτικές στοχεύουν στην μείωση του πληθυσμού. Όταν ανακοινώθηκε ότι ο Τιμ Γουόλς θα είναι ο υποψήφιος αντιπρόεδρος κυκλοφόρησαν ψευδείς ισχυρισμοί ότι θα ήταν πρόθυμος να προστατεύσει παιδόφιλους και ότι θα επέτρεπε απάτες στην εκλογική διαδικασία.

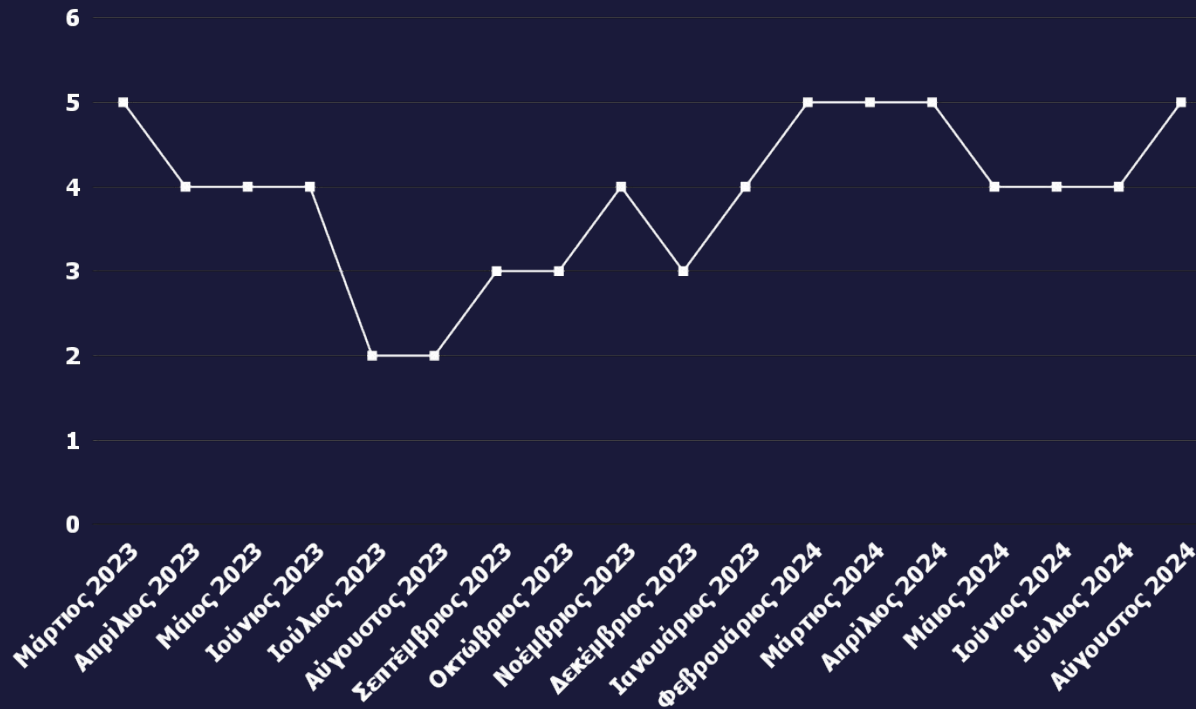

Η αύξηση της παραπληροφόρησης για την COVID-19 σχετίζεται κυρίως με αβάσιμους ισχυρισμούς περί σύνδεσης των εμβολίων με την διασπορά της νόσου Μροχ, και άλλες θεωρίες συνωμοσίας.

Η κακόβουλη παραπληροφόρηση για τα υπόλοιπα θέματα δεν σημείωσε σημαντική εξέλιξη, καθώς εντοπίστηκαν τα ίδια αφηγήματα με αυτά που κυκλοφόρησαν τους προηγούμενους μήνες.

ΠΑΡΑΠΛΗΡΟΦΟΡΗΣΗ ΜΕ ΧΡΗΣΗ ΛΟΓΙΣΜΙΚΟΥ ΤΕΧΝΗΤΗΣ ΝΟΗΜΟΣΥΝΗΣ

Το ποσοστό παραπληροφόρησης με χρήση υλικού που δημιουργήθηκε με λογισμικό ΑΙ παραμένει σταθερό τον Αύγουστο. Από τα 1,675 άρθρα fact-checking τα 80 περιλάμβαναν εξέταση θεμάτων με χρήση αυτής της τεχνικής για διασπορά κακόβουλης παραπληροφόρησης. Αυτό αντιστοιχεί στο 5% του συνόλου, αύξηση κατά 1 ποσοστιαία μονάδα συγκριτικά με τους προηγούμενους 3 μήνες.

Οι πιο σημαντικοί ψευδείς ισχυρισμοί που επιστρατεύουν υλικό που δημιουργήθηκε με χρήση ΑΙ τον Αύγουστο προωθούν ομοφοβικά και ισλαμοφοβικά αφηγήματα. Συγκεκριμένα, κυκλοφόρησε βίντεο με χρήση ΑΙ που δείχνει τον πρόεδρο της Γαλλίας, Εμανουέλ Μακρόν, να φιλάει στο στόμα έναν από τους σωματοφύλακες του, καθώς και εικόνες Βρετανών αστυνομικών να γονατίζουν μπροστά από μουσουλμάνους ιερείς. Επίσης παρατηρήθηκε και η αντίστροφη πρακτική, δηλαδή ψευδή αφηγήματα που αμφισβήτησαν την αυθεντικότητα των φωτογραφιών από τα θύματα του Σάουθπορτ ως εικόνες που δημιουργήθηκαν με χρήση ΑΙ.

ΟΙ 4 ΨΕΥΔΕΙΣ ΙΣΤΟΡΙΕΣ ΜΕ ΤΗΝ ΠΙΟ ΕΥΡΕΙΑ ΚΥΚΛΟΦΟΡΙΑ ΣΤΗΝ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΕΝΩΣΗ ΤΟΝ ΑΥΓΟΥΣΤΟ, ΜΕ ΒΑΣΗ ΤΙΣ ΑΝΑΦΟΡΕΣ ΟΡΓΑΝΙΣΜΩΝ ΕΛΕΓΧΟΥ ΓΕΓΟΝΟΤΩΝ ΗΤΑΝ:

- Η αλγερινή πυγμάχος, Imane Khalif, είναι άντρας
- Ο πρόεδρος της Ουκρανίας, Βολοντίμιρ Ζελένσκι, αγόρασε το οινοποιείο του Στινγκ στην Τοσκάνη τον Ιούλιο του 2024.
- ▲ Ο ιός της ευλογιάς των πιθήκων μεταδίδεται μέσω των εμβολίων κατά της COVID-19.
- ◆ Το Ηνωμένο Βασίλειο απελευθερώνει βίαιους εγκληματίες από τις φυλακές για να αποδεσμεύσει χώρο για τους συλληφθέντες στις πορείες του Σάουθπορτ.

ΟΙ ΠΙΟ ΣΗΜΑΝΤΙΚΕΣ ΕΠΙΒΕΒΑΙΩΜΕΝΕΣ ΠΕΡΙΠΤΩΣΕΙΣ ΠΑΡΑΠΛΗΡΟΦΟΡΗΣΗΣ ΣΕ ΕΘΝΙΚΟ ΕΠΙΠΕΔΟ

Λόγω της σύλληψης του Πάβελ Ντούροφ, του ιδρυτή του Telegram, τα Ηνωμένα Αραβικά Εμιράτα ακύρωσαν την αγορά 80 αεροσκαφών Rafale από την Γαλλία

Οι Πορτογάλοι κινδυνεύουν λόγω του “Πορτογαλικού Ισλαμικού Κόμματος”

Ο καγκελάριος της Γερμανίας δήλωσε ότι ενδέχεται να ξαναχτιστεί το Τείχος του Βερολίνου

Οι Ρουμάνοι που βρίσκονται στο εξωτερικό πρέπει να επιστρέψουν στην χώρα τους αν δεν θέλουν να χάσουν τα παιδιά τους

ΜΕΘΟΔΟΛΟΓΙΑ

Οι πληροφορίες που περιέχονται σε αυτή την αναφορά συλλέχθηκαν μέσω ερωτηματολογίου το οποίο στάλθηκε στους οργανισμούς ελέγχου γεγονότων οι οποίοι είναι μέλη του δικτύου ελέγχου γεγονότων του EDMO (<https://edmo.eu/fact-checking-community/>).

Περίοδος αναφοράς: 1-31 Αυγούστου 2024. Αριθμός απαντήσεων: 36.

Βασικοί ελεγκτές της αναφοράς: Tommaso Canetta και Enzo Panizio, Pagella Politica/Facta.
Για περισσότερες πληροφορίες: t.canetta@pagellapolitica.it.

Το EDMO έχει λάβει χρηματοδότηση από την Ευρωπαϊκή Ένωση υπό τον αριθμό συμβολαίου: LC-01935415